

ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนผู้ป่วยต่อระดับความวิตกกังวล
ก่อนผ่าตัดของผู้ป่วยโรคทอกระงก

นางสาว สุกัญญา ฉัตรสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาพยาบาลศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-814-1

011624

EFFECTS OF USING GROUP PROCESS IN TEACHING PATIENTS
ON PREOPERATIVE ANXIETY LEVEL OF CATARACT PATIENTS

Miss Sukanya Chatsuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Nursing Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนผู้ป่วยต่อระดับความ
วิตกกังวลก่อนผ่าตัดของผู้ป่วยโรคต่อกระดูก

โดย นางสาว สุกัญญา ฉัตรสุวรรณ

ภาควิชา พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนินันท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการ สอนวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสิทธิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนินันท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศิริโชค ศรีสุข)

อธิบดีของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนผู้ป่วยระดับ
ความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดของผู้ป่วยโรคต่อกระดูก
ชื่อ นิสิต นางสาว สุกัญญา ฉัตรสุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทนา บุญพันธ์
ภาควิชา พยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบสองกลุ่ม วั้ก่อนและหลัง
ทดลอง เพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนผู้ป่วยระดับความวิตก
กั้วลก่อนผ่าตัดของผู้ป่วยโรคต่อกระดูก โดยเปรียบเทียบระดับความวิตกกังวล
ก่อนผ่าตัดของผู้ป่วยที่ได้รับการสอนโดยการใช้นากระบวนการกลุ่มกับได้รับการสอน
ตามปกติ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคต่อกระดูกทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่เข้ารับ
การรักษาในหอผู้ป่วยจิตเวชวิทยาสามัญของโรงพยาบาลศิริราช จำนวน 60 ราย
แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 ราย ซึ่งได้จากการจับคู่
กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวแปรในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และคะแนน
ความวิตกกังวลของการสอบวัดครั้งแรกให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน โดยใช้
คะแนนสอบครั้งแรกในการวัดของแบบสังเกตพฤติกรรมความวิตกกังวล และแบบ
สัมภาษณ์ความวิตกกังวลเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกจับคู่ แล้วสุ่มตัวอย่าง (Random
Assignment) กลุ่มควบคุมจะได้รับการสอนตามปกติจากพยาบาลวิชาชีพในหอ-
ผู้ป่วย และกลุ่มทดลองจะได้รับการสอนโดยการใช้นากระบวนการกลุ่มจากผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและ
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เครื่องมือที่ใช้ใน
การทดลองประกอบด้วยแผนการสร้าความสัมพันธ์ภาพกับผู้ป่วยโรคต่อกระดูกเป็นราย-
บุคคล และบันทึกการสอนผู้ป่วยโรคต่อกระดูกโดยการใช้นากระบวนการกลุ่ม

เครื่องมือทั้ง 2 ชนิดนี้ ได้ผ่านการทดลองใช้และตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด ชนิดแรก คือ แบบสัมภาษณ์ความวิตกกังวล นำไปหาความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป และหาความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93 เครื่องมือชนิดที่สอง คือ แบบสังเกตพฤติกรรมความวิตกกังวล นำไปหาความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ หาความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต (Interobserver Reliability) ตามวิธีของ วิลเลียม เอ สกอตต์ ได้ค่าเท่ากับ 0.96 การรวบรวมข้อมูลจะทำ 2 ครั้ง คือ ในวันแรกที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล (ก่อนการทดลอง) และในตอนเช้าวันห้าผัดัก (หลังการทดลอง) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับความวิตกกังวลก่อนผัดักของผู้ป่วยโรคต่อกระดูกหลังได้รับการสอนโดยการใช้อะบบการกลุ่ม จะต่ำกว่าระดับความวิตกกังวลก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ระดับความวิตกกังวลก่อนผัดักของผู้ป่วยโรคต่อกระดูกที่ได้รับการสอนโดยการใช้อะบบการกลุ่ม จะต่ำกว่าผู้ป่วยที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title Effects of Using Group Process in Teaching
 Patients on Preoperative Anxiety Level of
 Cataract Patients

Name Miss Sukanya Chatsuwan

Thesis Advisor Assistant Professor Jintana Yunibhand, Ph.D.

Department Nursing Education

Academic Year 1985

ABSTRACT

The purposes of this experimental research, Pre-test Post-test Control Group Design, were to study and compare the effects of using group process in teaching cataract patients between the groups taught by using group process technique and conventional method. The research samples comprised of 60 male and female cataract patients admitted in ophthalmologic unit, Siriraj Hospital. The subjects were randomly assigned to an experimental and a control group by matching sex, age, education and the level of anxiety before teaching. The first group was taught by using group process technique and the latter group taught by conventional method.

Two kinds of instruments were utilized in this study. First, the instruments used in the experimental program which were the plan for establishing the nurse-patient relationship and the lesson plan utilized group process technique. These plans were developed by the researcher and reviewed by experts

for their content validity. Secondly the instruments used in data collection which were the anxiety interviewing questionnaire and the anxiety observation scale. Both instruments were developed by the researcher. Their content validity were accepted by experts. The reliability of the first instrument, tested by Cronbach's coefficient, was 0.93, whereas that of the second one, tested by William A Scott's Interobserver reliability technique, was 0.96. The pre-test was done on the first day of admission, and the post-test was done in the morning of the operation day.

The data were analysed by using arithmetic mean, standard deviation and t-test. The findings were as following:

1. There was a significant difference at the .05 level between the means of the preoperative anxiety level of patients before and after teaching. Therefore, the first hypothesis was supported. The preoperative anxiety level significantly decreased after the patients participated in a teaching class using group process technique.

2. There was a significant difference at the .05 level between the means of the preoperative anxiety level after the experiment of patients in the experimental group and the control group. Therefore, the second hypothesis was supported. The preoperative anxiety level of the patients who participated in a teaching class using group process technique was significantly lower than that of patients who participated in a class using conventional method.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คร.จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ คร.ดิเรก ศรีสุโข
ที่ได้ให้คำแนะนำ ซอกคิก ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
ด้วยความเต็มใจ เอาใจใส่ คอยส่งเสริมและให้กำลังใจเป็นอย่างมากตลอดเวลา
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและรำลึกถึงความกรุณาของท่านอยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบ-
พระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 13 ท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขเรื่องมือ
และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี รวมทั้งหัวหน้าหอผู้ป่วย และเจ้าหน้าที่พยาบาลหอผู้ป่วย
จักษุ 2 และจักษุ 3 แผนกการพยาบาลจักษุ โสต นาสิก และลาริงซ์วิทยา
โรงพยาบาลศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ตลอดจน
ผู้ป่วยทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณหัวหน้าแผนกการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช
หัวหน้าพยาบาล ผู้ตรวจการพยาบาล แผนกการพยาบาลจักษุ โสต นาสิก และ
ลาริงซ์วิทยา โรงพยาบาลศิริราช ที่ได้เปิดโอกาสให้ลาเพื่อศึกษาต่ออย่างเต็มที่
และทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณมารดา บิดา และญาติพี่น้องทุกคน
ที่ได้ให้ความรักและเอาใจใส่ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่
ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง โดยเฉพาะคุณดวงจันทร์
ทิพย์ปรีชา และบุคคลอื่นซึ่งไม่สามารถจะกล่าวชานามได้หมด ที่ได้เป็นที่ปรึกษา
สนับสนุน ให้กำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด

สุกัญญา ฉัตรสุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ปัญหาของการวิจัย	8
สมมติฐานของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผู้ป่วยโรคต่อกระดูก	12
มนทัศน์ของความวิตกกังวล	28
ความวิตกกังวลของผู้ป่วยโรคต่อกระดูก	52
การลดความวิตกกังวลด้วยการสอนผู้ป่วย	59
การใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนผู้ป่วย	66
3 วิธีดำเนินการวิจัย	82
ประชากรและตัวอย่างประชากร	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	88

บทที่	หน้า
การดำเนินการวิจัย	100
การวิเคราะห์ข้อมูล	103
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	104
4 ผลการวิจัย	106
5 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล	110
สรุปผลการวิจัย	115
อภิปรายผลการวิจัย	115
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	144
ภาคผนวก ก. การวิเคราะห์คะแนนความวิตกกังวล	145
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	163
ภาคผนวก ค. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	189
ประวัติผู้เขียน	191

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปลักษณะกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา	85
2	คะแนนความวิตกกังวลของการ สอบวัดครั้งแรก Pre-test ในกลุ่มตัวอย่างประชากร	86
3	ขั้นตอนการดำเนินการทดลองของกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้ง 2 กลุ่ม	102
4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลก่อนการสอน ของผู้ช่วยกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	106
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลก่อนและหลัง การสอนของผู้ช่วยกลุ่มทดลอง	107
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลก่อนและหลัง การสอนของผู้ช่วยกลุ่มควบคุม	108
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลที่ลดลงภายหลัง การสอน (โดยใช้ Gain Score) ของผู้ช่วยกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	109
8	ดัชนีอำนาจจำแนก	147
9	คะแนนความวิตกกังวลก่อนการสอน (x) ความวิตกกังวล หลังการสอน (y) และคะแนนที่เปลี่ยนแปลงไป (x-y) ..	150
10	คะแนนความวิตกกังวลก่อนการสอนของผู้ช่วย กลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม	151
11	คะแนนความวิตกกังวลก่อนและหลังการสอนของผู้ช่วย กลุ่ม ทดลอง	154
12	คะแนนความวิตกกังวลก่อนและหลังการสอนของผู้ช่วย กลุ่ม ควบคุม	157

ตารางที่

หน้า

- 13 คะแนนความวิตกกังวลที่ลดลงภายหลังการสอน (โดยใช้ Gain Score) ของผู้ป่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ... 160